

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Kamen na kamen – zid, tlak ali kamnita pot

O suhozidni gradnji, to je gradnja brez vmesnega veziva, ki je značilna za alpski prostor, se pri nas ne govori dovolj, so prepričani strokovnjaki. S posebnim projektom o tem pomembnem delu kulturne krajine in o ohranjanju raznolikosti narave želijo ozavestiti širšo javnost.

✂ Petra Mlakar

STARA FUŽINA. Suhozidna gradnja ali gradnja na suho je večšina zidanja brez uporabe veziva. Pri tem se uporabi kamen, pridobljen s čiščenjem neposredne okolice. Na tak način se poskrbi za urejanje zemljišč, ki bi bila sicer neprimerna ali manj primerna za kmetijsko rabo, pridobijo površine za obdelavo, hkrati pa se z odstranjenimi kamni gradijo kamnite strukture oziroma objekti.

Veščina, ki je zaznamovala kulturno krajino

Gradnja na suho ima torej vedno dvojno funkcijo: čiščenje zemljišč ter vlogo objekta, kot je na primer podpora, omejevanje, zaščita proti vetru, vodi, ognju, živalim. V zadnjih desetletjih so bili suhozidni objekti zaradi spremenjenega načina življenja in opuščanja kmetijske rabe večinoma prepuščeni propadanju, ugotavljajo v javnem zavodu Triglavski narodni park (TNP).

Javni zavod je zato pred časom pripravili posvet o suhozidni gradnji v alpskem prostoru, saj gre po

njihovem za temo, o kateri se v našem prostoru ne govori dovolj. »Zato želimo opozoriti na to tradicionalno znanje oziroma večščino, ki je pomembno sooblikovala kulturno krajino,« so zapisali.

Posvet je potekal v okviru projekta LIFE **Naturaviva**, pri katerem TNP sodeluje kot eden izmed partnerjev. Projekt stremi k čim širšemu ozaveščanju o pomenu ohranjanja narave in biodiverzitete oziroma pestrosti organizmov, kar vključuje tudi habitatske tipe, ki so se oblikovali zaradi prisotnosti človeka. »S posvetom je Javni zavod Triglavski narodni park želel prikazati, kako močno prisotna je gradnja na suho v alpskem prostoru in s tem pomemben del našega okolja oziroma kulturne krajine,« so zapisali v sporočilu za javnost.

Takšna gradnja se je znašla tudi v pripovedništvu

Saša Roškar iz kranjske območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije je tako opozorila, da se različne vrste gradenj na suho pojavljajo v Bohinju, na primer

podporni zidovi, grajene in utrjene poti, kamnit tlak, kamniti temelji objektov... Pisateljica, etnologinja, pedagoginja in publicistka iz Bohinja Marija Cvetek je dodala, da imajo škarpe in kamnite ograje svoje mesto tudi v bohinjskem folklornem pripovedništvu. Izpostavila je lokalnega bohinjskega junaka Kofčarjevega Štefana, ki je zgradil številne zidove in poti po Gorjušah in Koprivniku, njegova dejanja pa so postala del našega folklornega izročila. Mag. **Blanka Ravnjak** in dr. **Jože Bavcon** iz Botaničnega vrta pa sta poudarila pomembno vlogo suhozidov za biotsko pestrost. Na posvetu je bil tudi **Danilo Antoni**, predsednik Partnerstva kraške suhozidne gradnje, ki je udeležence navdušil z uspešnim delovanjem za ohranjanje kraške krajine in identitete. Javni zavod Triglavski narodni park v prihodnje načrtuje še druge dogodke za ozaveščanje o ohranjanju in širjenju znanja suhozidne gradnje na tem območju, so še dodali v zavodu. x

Gradnja na suho ima vedno dvojno funkcijo: čiščenje zemljišč in vlogo objekta, kot je na primer podpora, omejevanje, zaščita proti vetru, vodi, ognju, živalim.

Gradnja s kamni iz okolice in brez veziva je del alpske kulturne krajine, čeprav se opušča. Svoje mesto so zidovi in škarpe našli celo v pripovedništvu. 📄 arhiv TNP